

NÁRODNÁ RADA OBČANOV SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM V SR

BARIÉRY

očami ľudí
so zdravotným postihnutím

Copyright ©: Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR

Realizátorom projektu je Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR

Vajnorská 1, Bratislava 831 04

Mail: sekretariat@nrozp.sk

Web: www.nrozp.sk

Vydané v roku 2008

Fotografie v publikácií sú z internetovej stránky www.nrozp-barieri.sk.

Text neprešiel jazykovou úpravou

Výrobne zabezpečil

RAVES, a.s.

projekt podporovaný Ministerstvom kultúry SR

MINISTERSTVO KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Bariéry osôb so sluchovým postihnutím

Mgr. Klaudia Guštafiková

Osoby so sluchovým postihnutím a ich problémy, s ktorými sa denne stretávajú. Ťažko ich úplne zovšeobecniť. Je veľa faktorov, ktoré ovplyvňujú ich bariéru, resp. rozsah, závažnosť.

Najväčším omylom je, že osoby so sluchovým postihnutím - keďže postihnutie nie je viditeľné, a človek niekedy netuší, že vedľa vás stojí osoba so sluchovým postihnutím, pretože nemá ani vozík, ani bielu palicu. Avšak nepočuje zvuky bežnej reči, resp. okolia. Najväčšou bariérou je komunikácia a z toho častokrát pramení aj bariéra informačná, ktorá sa potom prejaví v tom, že osoby so sluchovým postihnutím o nejakej veci, vôbec nemajú vedomosti, resp. len čiastočné, pretože im informácie unikajú.

Osoby so sluchovým postihnutím majú problém s čítaním, resp. s porozumením obsahu pojmov. Osoby so sluchovým postihnutím sú rôzne a patria tam osoby nedoslýchavé, nepočujúce, s kochleárnym implantátom. Aká je komunikačná a informačná bariéra závisí aj od stupňa a veľkosti straty sluchu, resp. v akom veku došlo k postihnutiu. Aj osoby ohluchnuté majú v bežnej komunikácii informačnú bariéru. Tá sa potom prejavuje tak, že sa často uzatvárajú do seba, oddeľujú sa od ľudí z dôvodu, že sa nevedia zapojiť do bežného rozhovoru.

Spoločnosť veľmi málo myslí na osoby so sluchovým postihnutím. Vo svete sú v rôznych kultúrnych zariadeniach (kinách, divadlách, v kostoloch) apod. zabudované mikrofóny s indukčnými slučkami, niekde sa mení hovorené slovo na písané, aby si ho mohli prečítať. K dispozícii sú kompenzačné pomôcky a tiež napr. aj tlmočníci posunkového jazyka, ktorého ku komunikácii s osobou potrebuje aj počujúca spoločnosť.

Bariéry, ktorým čelia (nielen) ľudia s mentálnym postihnutím

Mgr. Iveta Mišová, Mgr. Zuzana Koláriková

Dodnes si pamätám na ten pocit, keď som si myslela, že som sa tam, kde som, ocitla zrejme omylom. Bola som v prvom ročníku na vysokej škole, vyzbrojená písacími potrebami a poznámkovým blokom, čakajúc spolu s ďalšími podobne pripravenými spolužiakmi na prvú prednášku od vysoko erudovanej profesorky. I stalo sa, a my sme na vlastnej koži okúsili, ako taká erudícia vyzerá v praxi. V mojom prípade to znamenalo, že som sa cítila ako Alenka v ríši divov. Polovici tých slov, ktoré profesorka používala, som totiž ani pri svojej najväčšej snahe nerozumela. Hľadanie odpovede na základnú otázku – „čo tým chcel autor povedať“, si vyžadovalo dôkladný hĺbkový rozbor oných zložitých vetných konštrukcií, ktoré prednášajúca na nás chrlila. Bol to pre mňa nový a priznám sa, veľmi zahanbujúci pocit, zdalo sa mi, akoby všetci naokolo výkladu rozumeli a hádam len ja by som bola za hlupáka, keby som profesorku po každej chvíli prerušila, že napriek tomu, že ide o môj materinský jazyk, ja jej prednáške nerozumiem... Napokon som sa pokúsila len roboticky a doslovne zachytiť prúd profesorkiných slov na papier. Keby ste tie poznámky videli! Bolo to more otáznikov... Na moje šťastie sa učím rýchlo, a tak som sa so svojím malým deficitom čoskoro patrične popasovala. Od tej chvíle mi už v štúdiu na vysokej škole takáto „drobnosť“ nebránila. Dnes sa nad touto príhodou už len pousmejem.

Prečo som sa rozhodla oprášiť niekoľko rokov starú historiku? Predstavte si, že s pocitom, že sa cítite ako Alenka v ríši divov, musíte žiť celý život. Na každom kroku ste zaplavení tokom informácií, ktorým je však pre vás ťažké porozumieť...

Reč ani tak nie je o cudzích slovíčkach. Hovorím tu o informáciách bežných, od ranných správ v rádiu, cez dennú tlač, až po informačné tabule, rôzne letáky, formuláre, internetové stránky... A akoby toho nebolo dosť, ani obyčajný „pokec“ s ľuďmi nemusí prejsť tak celkom bez problémov... Hovorím o bariére komunikačnej.

Ak si spomeniete na nejakú svoju cestu do zahraničia, kedy bol váš materinský jazyk nepoužiteľný a iný ste v zálohe nemali, možno sa dokážete vcítiť do kože ľudí, ktorí to isté zažívajú i vo svojej rodnej krajine. Napríklad do kože ľudí s mentálnym postihnutím. Majú svoje osobitosti, špecifika a jednou z takýchto osobitostí môžu byť aj ťažkosti s porozumením či už čítaného, alebo hovoreného textu. Drobné písmenká, prehustený text, rýchla reč, alebo ako som popisala vo svojej príhode na začiatku – cudzie slová, zložitá vetná konštrukcie... Toto môže byť veľké sústo nielen pre ľudí s postihnutím, ale aj pre ľudí „bežných“ (zámerne sa vyhýbam slovu norma, pretože jej hranice sa dajú určiť len veľmi ťažko...). Nekupovali ste už svojej babičke lupu, aby si v pokoji mohla prečítať obľúbené noviny pri káve? Nehľadali ste na internete nejakú informáciu, no kým ste sa k nej preklikali, prešla vás všetka chuť? Nezáčastnili ste sa aj vy nejakej konverzácii, kedy váš spoločník bravúrne predniesol svoje znalosti, čerpajúc najmä pojmy zo slovníka cudzích slov, ktoré vy vo svojej slovnej zásobe nemáte?

Stretáme sa s tým všetci, či už vo väčšej, alebo menšej miere. Nie všetci však dokážu takúto situáciu bez podpory iných zvládnuť. Dôvodov, prečo majú ľudia problémy s porozumením textu, je viac. Medzi inými to je napríklad nízka úroveň čítacích schopností, narušená schopnosť primerane